

2007-10-10

LS 0704-0442

Landstingsstyrelsen

**Yttrande över betänkandet Föräldraskap vid assisterad befruktning
(SOU 2007:3)**

Föredragande landstingsråd: Filippa Reinfeldt

ÄRENDET

Justitiedepartementet har berett landstinget möjlighet att yttra sig över betänkandet Föräldraskap vid assisterad befruktning.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att avge yttrande till Justitiedepartementet enligt landstingsdirektörens tjänsteutlåtande.

Samhällsutvecklingen i allmänhet och den medicinska utvecklingen i synnerhet har skapat nya juridiska, medicinska och sociala situationer som ställer krav på lösningar. I betänkandet behandlas föräldraskapet vid assisterad befruktning huvudsakligen utifrån perspektiven likabehandling av män och kvinnor samt barnets bästa.

Utifrån dessa utgångspunkter förordas bland annat införandet av en föräldraskapspresumtion, motsvarande nuvarande faderskapspresumtion, i föräldrabalken samt ett utökande av reglerna för rättsligt föräldraskap för en kvinna till att gälla även assisterad befruktning utanför ramen för svensk hälso- och sjukvård. Barnets ställning förslås stärkas genom att föräldrarna i föräldrabalken åläggs ansvar för att informera barnet om dess genetiska ursprung. Därutöver förordas utbildningsinsatser och ett register för att underlätta sökandet efter genetiskt ursprung.

Bilagor

1 Sammanfattning	
2 Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande	2007-08-01
3 HSN- förvaltningens tjänsteutlåtande	2007-06-08

2007-10-10

LS 0704-0442

Vi delar utredningens inställning till likabehandling och värnandet om barnets bästa. Det synes också rimligt att anta att utökade möjlighet till kvinnligt föräldraskap gynnar barnens intressen.

Chris Heister

Filippa Reinfeldt

Per-Inge Buskas

ÄRENDET OCH DESS BEREDNING

Justitiedepartementet har berett landstinget möjlighet att senast den 3 september 2007 yttra sig över betänkandet Föräldraskap vid assisterad befruktning (SOU 2007:3).

En sammanfattning över betänkandet bifogas (bilaga).

Yttranden har inhämtats från landstingsdirektören och hälso- och sjukvårdsnämnden.

Landstingsdirektören har i tjänsteutlåtande den 1 augusti 2007 föreslagit landstingsstyrelsen besluta *att* som yttrande till Justitiedepartementet överlämna direktörens utlåtande (bilaga).

Hälso- och sjukvårdsnämnden har den 18 juni 2007 föreslagit landstingsstyrelsen besluta *att* avge yttrande enligt förvaltningens utlåtande.

Kd-ledamoten antecknade följande särskilda uttalande.

”Möjligheterna att fastställa föräldraskap på andra grunder än det biologiska har utökats stort i och med tillåtandet av insemination och äggdonation, framför allt sedan även samkönade par, enligt svensk rätt, kan skaffa barn med hjälp av dessa metoder. Föräldraskap grundat genom insemination innebär redan i metoden ett avsteg från biologiskt släktskap som grund för föräldraskapet. Särskilt när ägg eller spermie kommer från annan än det blivande föräldraparet själva. Genomförs befruktningen med mannens spermier och kvinnans ägg torde samma resonemang som vid en naturligt genomförd befruktning kunna gälla.

Till grund för ett fastställt faderskap och moderskap, för den kvinna som inte är födande, till ett barn avlat genom insemination med en okänd donator ligger ett socialt åtagande. Förutom det sociala åtagandet grundas faderskapet och moderskapet också på förhållandestatus. Det är ju endast make, partner eller sambo som lämnat samtycke som kan erhålla status som förälder.

Betänkandet sätter enligt Kristdemokraterna som regel ett direkt uttryck för en prioritering av syftet att ge barnet omsorg och trygghet genom ett rättsligt ansvar och är ett tydligt steg bort från de sammankopplade lösningar av biologiskt ansvar som tidigare genomsyrat den svenska familjelagstiftningen.

Med anledning av detta föreslår betänkandet att lagstiftningen måste ta ett steg bort från den traditionella modell som reglerna baseras på idag. Paradoxen mellan de starkt biologiskt färgade konstruktionerna av föräldraskapets rättsverkningar och den väldig tillåtande attityden mot socialt grundade föräldraskap är stor. Det framstår

som något motsägelsefullt att tillåta nya typer av familjebildningar men sedan inte anpassa övrig lagstiftning till de nya frågeställningar som de väcker för barnens bästa. Att anpassa reglerna om rättsligt föräldraskap och rättsligt ansvar för att bättre tillgodose de olika syftena med lagstiftningen, utan att ta hänsyn till principen om barnets bästa, är inte önskvärt. Klart är att vad som är bäst för ett barn varierar från individ till individ, vilket ställer krav på flexibilitet och anpassningsförmåga hos de regleringar som ska uppfylla detta krav. Med hänsyn till detta ter det sig mycket märkligt att hålla fast vid ett system som tillåter väldigt lite av just dessa, essentiella egenskaper.”

HSN-förvaltningens tjänsteutlåtande den 8 juni 2007 bifogas (bilaga).

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 10 oktober 2007.